یۆتۆپیا و فۆبیای خۆپیشاندان لە ”هەولێر” ...1 ... کامیار سابیر

ماوەی چەندین ساڵە، بەردەوام زۆرینەی رەهای سیاسییەکان، حیزبەکان، چالاکوانەکان و تەنانەت بەشێکی بەرچاو لەوانەی پێیان دەگوترێ ”نوخبەی کوردیی“، دەڵێن، تا لە هەولێر خۆپیشاندان نەکرێ، لە شارەکان و ناوچەکانی سلێمانیی، کەرکوک و گەرمیان، خۆپیشاندان و ناڕەزایەتیی، دژی دەسەڵاتی میلیشیای کوردیی، هەرچەند بکرێت، هیچ ئاکامێکی نابێت. ئەمە ئەگەر دیوێکی راستییەکان و واقیعی سیاسیی کوردستانی عێراق بێت، دەیان دیوی شاراوە و پەنهانی تری هەیە. درۆی گەورە و دزیی گەورەی تێدا دەشاردرێنەوە و راستییەکان و واقیعەکان، ژێراوژوور دەکرێنەوە.
ئەم فۆبیای سیاسییە بەرامبەر خۆپیشاندانی خەڵکی هەولێر و بەرامبەر یۆتۆپیای راستبوونەوەی هەولێر لە دژی دەسەڵاتی سیاسیی، دەیان هۆکاری مێژوویی، سۆسیۆسیاسیی، جیۆسیاسیی، کولتووریی و ئابووریی هەیە. راستییەکەی ئەم باسە، لێکۆڵینەوە و توێژینەوەی قووڵی مێژوویی، کولتووریی، ثیۆریی و مەیدانیی دەوێت و لێرەدا جێگەی نابێتەوە، بەڵام بە بەستنەوەی ئەم باسە بە درۆ گەورەکانی تاجیرە مونافیقەکانی یەکێتیی و هەلپەرستیی، جەبانیی و بێڕوئیایی گۆڕان و ئیسلامییەکانەوە، لە پەیوەند بە هەموو ئەوانەی جورئەت ناکەن یان نایانەوێ واقیعی سیاسیی کوردستان، وەکو خۆی رەنگڕێژ بکەن و تەشخیصی بکەن، بەچەند دێڕێک، باسی ئەم یۆتۆپیا و ئەم فۆبیایە دەکەین کە ناوی نراوە(خۆپیشاندان لە هەولێر).

ئەنثرۆپۆلۆجیست و جیۆگرافیست(نییڵ سمیث= Niel Smith) لەسەر سازوئامادەکردنی بابەتێکی سیاسیی وکولتووریی، لە ئاست نوێنەرایەتیی بەهاکان و سروشتە کۆمەڵایەتییەکان، یان ئەوەی ئەو پێی دەڵێ{ ئیکۆلۆجیای سیاسیی= ژینگەی سیاسیی= political ecology }، دەربڕین و چەمکی ” میتابۆلیزم=Metabolism = نوێنەرایەتیی تەغذییە“، بە ئەم دیاردەیە، بەکاردەهێنێت. ئەو میتابۆلیزمەی ئەو کاری لەسەر دەکات، باوەڕی وایە کە رەدەڵ و بەدەڵی مەسەلە سیاسییەکان، بەها سیاسییەکان و بەردەوامیی کۆمەڵایەتییەکان، دەکات. جەختیش لەوە دەکاتەوە کە چەمکە ئاڵمانییەکەی میتابۆلیزم(Stoffwechsel) هەر بەردەوامیدان نییە بەو هێنان و بردنە سیاسیی و کولتوورییانەی کە بەردەوام دووبارە دەبنەوە و

هابیتەسی سیاسیی، مێژوویی و کولتوورییان وەرگرتووە. ئەو زیاتر دەوات و پێیوایە، ئاییندەی دوورەمەودا و هەمەسەنگانی کورت مەودای ڕووداوە سیاسییەکان، دەبێت لە سروشتی لێکدانەوە و ئاڵوگۆڕی سەیسیەسیاسییەکاندا، لە واقیعی سیاسیی و جیۆگرافیای سیاسییدا، بەهەند وەربگیردرێن(لە کتێبێ- لە سروشتی شارەکانەوە In the Nature of Cities، لە خوارەوە، لینک و لاپەڕەی کتێبەکە دادەنێم).

ئێستا، هەمووان دەزانین کە ژینگەی سیاسیی، مێژوویی، کولتووریی و تەنانەت جیۆگرافیای شاری هەولێر، تایبەتمەندییەکی مێژوویی دوورودرێژی هەیە. لای کەم ئەوەی ئەدەبی کوردیی و ڕۆژهەڵاتناسەکان نووسیویانەتەوە، چەند صەد ساڵێک دەبێت، ئەم کولتوورە سیاسییە، درێژەی هەیە. شارەکە، کولتووری بیزنس، کولتووری تیجارەت و پرەفشناسییزمی تورکمانە ئەفەندییەکانی بەسەردا زاڵ بووە. لە جوغزی نەریتی کوردەکانیشەوە، کولتووری عەشایەریی و پاراستنی دابونەریتە کۆمەڵایەتییەکانی بەسەردا زاڵ بووە. گەڕەکەکانی بەناوی عەشیرەتەکان و ناوچە جیۆگرافییەکانەوە ناونراون. وەلائی خێڵیی، خوێنیی و ناوچەیی، لە بورغووە سەرەکییەکانی ئەم ستراکتەرە شارییەیە کە جومگە و لینکەکانی لەنێوان خانەکان و ئۆرگانیزمەکانیدا، توند توند، بەم میتابۆلیزمە سیاسیی، کولتووریی و ناوچەییەوە بەستراوە.
حکومەتی بەعث(بەعس) لەسەردەمێکدا شاری هەولێری کرد بە پایتەخت، ویستی شکەی سلێمانیی و کەرامەتی سیاسیی شاری سلێمانیی پێ بشکێنێت. ئەم جیاوازییە کولتوورییانەی نێوان هەولێر و سلێمانیی، نێوان هەولێر و کەرکوک، تەنانەت نێوان هەولێر و (کۆیە، چەمان، ڕەواندوز، شەقڵاوە…تاد) ش، باکگراوندی مێژوویی، جیۆگرافیی و کولتووریی هەیە و بەعثییەکان و رژێمی صەدام حوسەینیش لە ڕێگەی ئۆرگانە ئەمنیی، موخابەراتیی و سیاسییەکانەوە، کاریان لەسەر دەکرد. زانکۆی سلێمانیی، لە سلێمانیی داخست و وەکو ئەتککردن(هەتککردن) بردی بۆ هەولێر، دوو پەچە(شوێنی مۆدانی مەعوماڵات)ی مەجلیسی تەشریعیی و تەنفیذیی لێکردووە و ئەم پەچانە سەرەنجام بوون بە دیوەخانی پارلەمان و حکومەتی هەرێم. مورتەزیقە کوردەکانی لەسەرتاسەری کوردستانی عێراقەوە(بەکەرکوکیشەوە)، بە مودێڕیی و بە وەلائێکی سیاسیی باشەوە، بە هەولێر، ڕەوانە دەکرد.

دوای ڕاپەڕینیش، لەگەڵ دەستپێکردنی شەڕی ناوخۆدا و بەتایبەتتریش، دوای ٣١ی ئاب و زەواجەکەی صەدام حوسێن و مەسعود بارزانیی، ئیتر ئەم میتابۆلیزمە شارچییەتیی، حیزبایەتیی و ناوچەگەرییەی نێوان

هەولێر و سلێمانیی، بەئەنقەست و بەئەجێنداوە، تەختر دەکرایەوە. لە مەودای کورتەوە بە مەودای درێژ، کاری لەسەر دەکرا. پارە و ئیمکانییاتێکی زۆری تێدا خەرجکراو تا ئێستاش بەردەوامە. ئەوە راستە، لە زۆر شوێنی دونیا، بگرە تەواوی دەسەڵاتە سیاسییەکان(بەوانەی ڕۆژئاوایشەوە)، هەمیشە دەیانەوێ پایتەختەکانیان ئارامیی و سەقامگیریی پێوە دیار بێت، دەنگی ناڕەزایەتیی و پرۆتێستی، زۆر تێدا کەم ببێتەوە، جەماوەر، بە ئیشی ڕۆژانەوە، سەرقاڵ بکەن و ڕێگە ئەمنیی و قانونییەکان، سەخت و سەختتر بکەن.

هاوکات، سروشتی کولتووریی و سیاسیی شاری هەولێر، لە مێژە، دەقی بەم دۆخەی ئێستاوە، گرتووە. لە سەردەمی بەعثدا، بەشێکی بەرچاو لەوانەی خەریکی خۆپیشاندان بوون دژی ڕژێمی صەدام حوسەین، لە تەرحیلکراوەکانی کەرکوک و لە خوێندکارانی ناوچەکانی سلێمانیی و شارو شارۆچکەکانی تری هەولێر، بەتایبەتیی چۆمان، ڕەواندوز، سۆران، شەقڵاوە و ئاکرێ...تاد بوون. بەشێکی بەهۆی ئەوەوە بوو کە بەشێک لەو ناوچانەی هەولێر، تەرحیلکرابوون و کولتووری سیاسیی شارۆچکەکانی خۆیان، داینەمەی خۆپیشاندانەکانی ناو هەولێر بوون. تەنانەت کولتووری دینداریی شاری هەولێریش، جیاوازیی هەیە لەگەڵ شوێنەکانی تردا. ئەمە لە سەردەمی دەسەڵاتی پارتیی و ۳۱ی ئابەوە، بەتەواویی و بە ئەجێندای دوورمەوداوە کاری لەسەر کراوە. هەرچی مەلای مورتەزیقەو رانتخۆری ناوچەکانی تری کوردستانە، بە رانتی نەوت، بە تەشویقی ئایدیۆلۆژیی(سەلەفیزم، سوننەگەریی و ئیخوانیزم) بە تەشویقی مەذهەبیی، طائیفیی و ئیغرائاتی ماددیی، زەربەیانی جڵەو کردووە و بەپێی ئارەزوو و ئیشتیها سیاسیی، ئابووریی و ئایدیۆلۆژییەکانی، بە گوێری بەرژەوەندییە تیجاڕیی و بیزنسە سیاسییەکانی، لەکات و شوێنە پێویستدا، هەموویان وەکو جەڵەب، مۆبەڵایز دەکات. عاقیبەتیش ئەوەیە کە میتابۆڵیزمە سیاسیی، کولتووریی و عەسکەرییەکەی ئەم سەرکوتکارییەی لە شاری هەولێردا هەیە، شەرعییەتەکەی ئەو حوکمە مافیاییەی هەولێر، پشتڕاست دەکاتەوە.

هەروەها، هەرچی قەشمەری ئەکادیمیست هەیە، هەرچی نوخبەی نەفسنزمی چاوشۆڕ هەیە، هەرچی شاعیری فشەکار، ئێثێتیکنووس(جواننووس) و ئەدیبی دەیاب هەیە، هەرچی حیزبی چەکل و مەکل هەیە، هەرچی ئینسانی ساقیط و خوێڕیی هەیە لە هەموو ناوچەکانی کوردستانی عێراقەوە، بە زەبری رانتی نەوت و بە زەبری کولتووریی و سیاسیی حەماقەتەکانی دەوڵەتی کوردیی و سەدوناسیۆنالیزمە (ناسیۆنالیزمی موزەییەف)

نەژادییە-کوردییەکەی پارتیی، هەموویانی وەکو مەگەل لە هەولێردا مۆڵ داوە و ئالیکیان دەداتە. ئەمانەش بەسەریەکەوە، میتابەیزمی ئەم سەرکوتکارییە دەستبەر دەکات و سەرەنجامیش خزمەتی پرۆژەی والییەکەی ئەردۆغان دەکەن. ئەم هەموو گەڵانە سیاسیی، ڕۆشنبیر و نوخبانە، پێش ئەوەی بار بن بەسەر خەڵکی کوردستانەوە، بارن بەسەر خەڵکی هەولێر و شاری هەولێرەوە. بەردەوامیش، موئەسەسەی ئەصیڵەی فاشیزمی کوردایەتیی، دەغدەغەی شارچییەتیی و ناوچەگەریی زیندوو دەکاتەوە، دژایەتیی سلێمانیی و کەرکوک، دژایەتیی ناوچەکانی دەرەوەی موستەعمەرەکەی ئەردۆغان دەکات و هەموو ئەم شەڕانەش بە قازانجی خۆی دەقۆزێتەوە. تەنانەت بەشێک لەو هەولێرییە دەناسکانەی کە لە فاشیزمی کوردایەتییەکەی پارتیی پڕن و لێیان دەڕشێتەوە، جاروبار بە راستەوخۆ و بە ناڕاستەوخۆ، دەکەونە ناو گەمەکانی دەوڵەتی کوردیی و سیمبۆڵی پایتەختەکەی فاشیزمی کوردایەتییەوە، سەرەنجامیش دەکەونە ناو شەڕی شارچییەتیی و ناوچەگەرییەوە کە پارتیی و پایتەختی فاشیزمی کوردایەتیی، موستەفیدی یەکەمن.

بەڵێ، چۆن صەدام حوسێن و بەعثییەکان، سوننەی ناوچەکانی تری عەراقیان دەبرد بۆ بەغداد و نیشتەجێیان دەکردن، عەرەبی فەڵەسطین، میصر، یەمەن و ئوردنییان تێدا ئیستیطان دەکرد و بەرژەوەندیان بە دروست دەکردن، بە ئەوەی هەمیشە، دژی شیعە ناڕازییەکانی بەغداد، پاسەوانیی لە دەسەڵاتەکەی بکەن؟ بەهەمانشێوەش، پارتیی، هەرچی نەکەر و جاشی سەردەمی بەعث هەیە، هەرچی کۆنە مەلایی و کۆنە جاش و کۆنە جەیشی شەعبیی و کۆنە شیوعیی و کۆنە ئیسلامیی و کۆنە دەعبا و تازە نوخبە و تازە ئەکادیمیست هەیە، لەشوێنەکانی تری کوردستانەوە(بەتایبەتیی لە ناوچەکانی سلێمانیی، گەرمیان و کەرکوکەوە)، بەتایبەتتریش لە تەکەهەکەشە عەشایەرییەکانی عەشیرەتی بارزان و ناوچەکانیانەوە، تا بەی کرابێت، لە هەولێری ئاخنیون و ئیستیطانی ئەو شارەی پێکردوون. دیارە لە سەردەمی گڵۆبالیزەیشن و تێکەڵبوونی شارەکان و تێکەڵاوبوونی شارستانییەتی شار و لادێکاندا، ئەمە زۆر ئاساییە کە دەمۆگرافیای شارەکان لەسەرتاسەری دونیادا دەگۆڕێن و بەردەوامیش ئەم گۆڕانانە روودەدەن. ئەوەی لەماوەی بیست ساڵی رابردوودا لە هەولێر روویداوە، نەک هەر نۆرماڵ نییە، بگرە خەراباتەکی سیاسیی، دەمۆگرافیی و کولتووریی گەورەیشی بەدوای خۆیدا هێناوە.

٣١ی ئاب، بەشێکی زۆری ئەو هەولێریانەی وەدەرنا کە مەنتاڵیتیی سیاسیی و کولتووریان لەگەڵ پارتییدا نەدەهاتەوە. بەشێک لەمانە

لە سلێمانیی و ناوچەکانی تر گیرسانەوە، بەشێکی تریشیان، بەرەو هەندەران ڕۆیشتن. سەرەنجام، بەهەنانی بەشێک لە بارزانییە ئەزبەنییەکان و ئەو عەشیرەتانەی وەلائیان بۆ موئەسەسەی خێڵ هەیە، بەهەنانی هەرچی خێڵەکی گوێڕایەڵە و ئەزبەنیی ناوچەکانی ترە بۆ شاری هەولێر و بەدەرکردن و دەرپەڕاندنی ئەو هەولێرییانەی کە "ب[illegible]"یان بە پارتیی نەدەگوت، بێ با و بێ باران، هەر لە بەفر (لە هەولێر) کەم بووەوە. بێ کیتاب و بێ حیساب، بێ داتا و بێ ئامار، ئەوە ناعەدالەتییەکی گەورەیە بەرامبەر هەولێر دەکرێ و خەڵکی هەولێر بە جەبان دەچوێنن و ناوچەکانی تریش بە قارەمان! ئاخر لە سلێمانیی و گەرمیان، بەردەفەکە لەگەڵ مەقەڕەکانی پارتییدا، ئازایەتیی نییە، بەڵکو لەگەڵ جەبەرووتی تاڵانچییەکانی یەکێتییدا ئازایەتییە. ڕاستییەکەی ئەو دەخە دەڵەمەیەی هەولێر، چەند عەنتەرییاتیی و مافیایی پارتیی نیشان دەدات، ئەوەندەش خوێڕییەتیی دزەکانی یەکێتیی و جەبانیی گۆڕان و ئیسلامییەکانیش نیشان دەدات.

ئەوە وێڕای ئەوەی یەکێتیی، شەریکە دزی نەوتە لەگەڵ پارتییدا و بەرژەوەندیی ماددیی و دارایی باڵەکانی ناو یەکێتیی، بەرژەوەندییە میلیارد دۆلارەکانیان، لەسەرووی هەموو حیساباتێکەوە، ئەژمارد کراوە. بە گوێرەی داتاکانی عەلی حەمە صاڵح، جێگری سەرۆکی لێژنەی دارایی لە پارلەمانی هەرێم بێت، مانگانە بڕی ٥٠٠ میلیۆن دۆلار لە داهاتی نەوت، دیزە بەدەرخۆنە دەکرێ. ئەگەر ئەم دزییە نیوەیشی بەر یەکێتیی و باڵەکانی نەکەوێت، بەشێکی زۆر لەم پارەیە بۆ شەریکە دزەکانی یەکێتیی دەڕوات کە نەوتێکی زۆر لە ناوچەکانی یەکێتییەوە بە قاچاغ و بێ ڕەسمیی، تاڵان دەکرێت.

بەو هۆکارانەی سەرەوە و بە دەیان هۆکاری تری سیاسیی و کولتووریی، شاری هەولێر، ڕاناپەڕێت، خۆپیشاندان ناکات، دەسەڵات بەوپەڕی هەڵسوکەوتی مافیاییەوە سەرکوتی دەکات، هەزاران عەصابە و بەڵتەچیی شارەکانی تری تێدا بەسیج کردووە و بە موچەی ڕەیعیی و پارە بەخشینەوە، وەکو پاسەوانی خاوەن وەلائی عوظما، دەی کردوون و پاسەوانیی بەرژەوەندییە سیاسیی و ئابوورییەکانی خۆی لە هەولێردا، بەمانە دەکات. ئێستا، خەڵکی سەرجەم کوردستانی عێراق (بە هەولێریشەوە)، لە بەردەم ئەم واقیعە تاڵەی سیاسییەدان کە هیچ هێزێکی سیاسیی، توانای مۆبەڵایزکردنی ناڕەزایەتییەکانی خەڵکی هەولێری نییە، بەڵام ئایا دەکرێت، سەرجەم خەڵکی کوردستان، بەتایبەتییش سلێمانیی، گەرمیان و کەرکوک و ناوچەکانیان، ئەم هەموو باجە قورسە سیاسیی و ئابوورییە، بە دەیان ساڵی تر و بگرە

بۆ صەدان ساڵی تر بدەن؟ بە دڵنیاییشەوە، شاری هەولێریش، ل□ بەرامبەردا، باجی شەریکە دزەکانی یەکێتیی و جەبانیی و ب□و□ئیایی، گۆڕان و ئەو هێزانەی تر دەدەنەوە کە جاروبار بۆڵەبۆڵ دەکەن.

راستییەکی تریش هەیە کە من ئەگەر بە رەچەڵەک هەولێریی بووما یە، ئەوە دەبووایە بە تۆلێرانسێکی کولتووریی گەورەوە باسی بکەم. دەبێ دڵم ناسک نەبێت و بە قسەی هەند□ خ□□□کی ناڕازیی شاروشارۆچکەکانی کوردستان، لەسەر بێدەنگیی و دەستەوەستانی هەولێر، دڵم نەڕەنجێ و پارتیی و موئەسەسەی فاشیلی کوردایەتیی، موئەسەسەی تاڵانچییەکانی دەوڵەتی کوردیی، سەرمایەگوزاریی سیاسیی و کولتووریی لەسەر نەکەن. بەشێک لەو هەولێریانەی کە لە پارتیی و دەسەڵاتەکەی پڕ بوونە، هیچ سیمبوڵ و کاریزمای□□ک شک نا بەن، پەنای بۆ بەرن و نزای لا بکەن، جگە لەوەهمی شاعیرێکی رادیکاڵی پاننەتەوەیی pan-nationalism ، پاننەژادیی و موهەڕیجی کوردایەتیی وەکو "پەشێو" نەبێت. ئەوە لەکاتێکدایە، ئەم شاعیرە جگە لە کۆمەڵێ ریتۆرێکی عمومییات و قسەی شەعبیی، هەرگیز ، سنوور و تخوبەکانی موئەسەسەی بارزانیی(نە باپیر، نە باوک، نە کوڕ و کوڕەزاکانی) نەبەزاندووە.

لە کاتێکدا، بەئاشکرا و بەوپەڕی حەماسەتی شاعیرییەوە، ئەنتی جەلالییبوون و ئەنتی نەوشیروانییبوونەکەی بە دەیان جۆر تەغرید کردووە و راستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ، خزمەتی بە وەهمی پرۆژەی دەوڵەتی کوردیی و مافیاکانی کوردایەتیی، کردووە. لەباری ئاریستۆکراتییەتی فیکریی و سیاسییەوە، بەڕاستیی خەجاڵەتییە، شاعیرێک بکەم بە قدوەی شارەکەم، لەکاتێکدا، شیعر جگە لە قسەی قۆڕ و حەماسیی، جگە لە خۆخاڵییکردنەوەی باووبژ، بەدەردی هۆزەکانی ئەریتێریا، صۆماڵ و ئەفغانستانیش ناخوات. سەرەنجام، ئەگەر بە زەڕەبین بەدوای نوخبە و مونەوەرەکانی کوردایەتییدا بگەڕێی، ئەوە پەشێو، یەکێک لە چالاکترین و پڕتێکسترین(شیعر) کەسەکانی ئەم مانیفێستە سیاسیی و ئابوورییە چەتەگەرییە کە ئێستا، دزە گەورەکانی ماڵی بارزانیی، ماڵی تاڵەبانیی، ماڵی ئیبراهیم ئەحمەد و ناوەندی بڕیارەکەی(یەکێتیی=پارتیی)، بە صەدان میلیارد دۆلاریان لەژێر ساباتی فاشیزمی کوردایەتیی و حەماقەتی ناسیۆنالیزمی کوردیی و خورافاتەکانی دەوڵەتی کوردییدا، بۆ ئەبەد، لە نەوەکانی ئێستا و ئایندەی کوردستان، دزیوە و بەردەوامیشن.

لێرەدا کە ناوی "پەشێو" هێنراوە، رەخنە لە کەسایەتیی و ناو□□کی ئینسانییبوونی ئەو نییە، کەسێکی تا بڵێی کۆمەڵایەتیی و شەعبییە و

جەماوەرێکی زۆر زۆری هەیە. لەبەردا کە وەکو میتافۆرێک بەکارهێنراوە، خەڵکێکی زۆر لەم پیاوەدا، کاریزمایی، خاوەنیی و جورئەتی تێدا دەبیننەوە. لەکاتێکدا هەموو گلەییەکانی ئەم شاعیرە لە خوزیعبەلاتەکانی دەوڵەتی کوردیی و مانیفێستەکەی(کوردایەتیی) ئەوەیە کە رادیکاڵ نیین، لە بەرامبەر عەرەب وعێراقدا توند نیین، مانەی والیی بەڕاستیان نییە و جدیی نیین لەسەر پرۆژەی هەرێمی سوننیی(خەلانچکەی کوردیی) ، لە گەڵ کەمێکی وردە گلەییی فۆرماڵیی و شیعریی و...تاد. سەرەنجامیش ئەم میتافۆرە کاریزمایەی کە هەندێک لە هەولێرییە ئەنتی پارتییەکانیش پێی موعجیبن، بە راستەوخۆ و بەناڕاستەوخۆ، دەڕژێتەوە ناو پرۆژەی ئیستیحماری کوردایەتیی.

دەردێکی تری هەولێرییەکان، نەبوونی شەخسییەتێکی سیاسیی ئۆپۆزیسیۆنە(ئەمە بۆ سلێمانییش، تا رادەیەک راستە). سەردەمانێک کەسرەتیان هەبوو، بەڵام ئێستا ئەم بیزنسمانە میلیاردێرە، هێچی وا ناکات دژایەتیی داگیرکاریی ٣١ ی ئاب و برسییکردنی خەڵکی کوردستان و ئەوهامەکانی بارزانیی بکات، چونکە کۆمپانیاکانی، بیزنسەکانی، ئەقوام و ئەعوانەکانی زەرەرمەند دەبن. سەردەمانێک غروری سیاسیی و عەسکەریی ئەم پیاوە لە هەولێردا، لە لووتکەدا بوو. بۆ زمانی شەعبیی، مەثەلی ئەعلا(مثل الاعلی) بوو. ئێستا بۆ وەفدێکی هاوبەش دەیبەن بۆ بەغداد و تاوێک گێڕانیی” مافی چارەی خۆنووسین”ی پێدەدەن و تاوێکی تر حەیرانی توانەوەی بەستەڵەکی نێوان بەغداد و هەولێری پێدەدەنەوە. دەردی هەرە گەورەی کۆمەڵناسیی سیاسیی شاری هەولێر، نەبوونی ئاگایی جەماعییە(ئاگایی کۆلێکتیڤ- collective consciousness). ئەم ئاگاییە سیاسییە پەیوەندیی بەوەوە هەیە، لەجوغزی مێژووییەوە، شاری کەسابەت و دەست بەکاوگرتنەوە بووە، لە بەرامبەردا کە سلێمانیی زرت و خورتە، پەیوەندیی بەوەوە هەیە کە کەمێک بنەماڵە دروستیان کردووە و ئێستاش، چەمکی” خەڵکی شارەکە” برەوی هەیە. هاوکات، بە تەمەنی لەسەرووی ٢٠٠ ساڵەوە، بەهۆی نزیکیی لەسنوورەوە، بەهۆی کاسبیی قاچاغ و قاچاغچییەتییەوە، ئابووریی سلێمانیی و ئابووریی هەولێر، تیجارەت لەم دوو شارەدا، زۆر جیاوازییان هەبووە و هەیە.

ئەوە سەیربکەن، لەسەر ئەتککردنی پێشمەرگەیەک لە بنەسڵاوە لەلایەن عەصابەکانی دەوڵەتی مورتەزیقەی کوردییەوە، ئەو هەموو داهێنەرەی هەولێر(بەهەزاران) ئەو هەموو تەوتەشقەڵەیەی ناوی خۆیان ناوە شاعیر و ماعیر، ئەو هەموو نووسەرە رانتخۆر و ئەدیبە راپۆرتنووس و ژۆرنالیستە جاسوسانە بکەن، تەنانەت ئەوانەی هەندەرانیش، بەشێک

لەوانەی کە رەخنە بە زمانی گوێ دەگرن و عەطری شەنێڵ chanel ی لەدەدەن، بە حوکمی ئەوەی لینکی تیجارەیی و بەرژەوەندییان بە شاری هەولێرەوە هەیە، نایانەوێ قائیدی کوردایەتیی و حیزبەکەی، نیگەران بکەن و بەرژەوەندییەکانیان بخەنە مەترسییەوە. سەرەنجام دێن، بە زمانێکی پڕ لە لوغز، بە زمانێکی شاراوە و داپۆشراو، منگەمنگێکی گشتیی دەکەن و هەر زووش دەچنەوە سەر مەعدەنە ئەصڵییەکەی خۆیان.

بەو داتاو ئامارە مێژوویی و کولتوورییانەی لەبەردەستدان، بەو تەجرەبە سیاسییانەی رابردوو، نە یەکێتیی سەرمایەگوزارییەکانی خۆی لە هەولێر و لەگەڵ ماڵی والییەکەی تورکیادا دەخاتە مەترسییەوە، نە گۆڕان دەیەوێ هیچ جۆرە موجازەفەیەکی سیاسیی بکات، نە ئیسلامییەکانیش خەیاڵاتی دینیی و دونیاییان بەلای خۆپیشاندان لەهەولێردا دەڕوات و سەرەنجامیش نە چەپ و مارکسییەکانیش، توانای جوڵاندنی شەقامیان هەیە. ئەی دەبێ چیی بکرێ؟ بە چەمکی سۆسیۆسیاسیی، هەولێر لەماوەی دوو صەد ساڵی رابردووی خۆیدا، ئینتەگرەیشنی سیاسیی، کولتووریی و ئێستا، ئابوورییشی هاتووەتە سەر، لەگەڵ ناوچەکانی تری کوردستاندا بەتەواوی نەکردووە. ئایا دەبێ بێدەنگیی ئەم شارە و بێدەنگیی و هەلپەرستیی حیزبە میوان و دەستبەسەرەکانی ئەم شارە (جگە لە پارتیی و عەنتەرییاتەکانی)، باجەکەی هەموو خەڵکی کوردستان، بیدەنەوە. ئایا چارەسەری جدیی و واقیعیی، هەر بوونی نییە؟ ئایا ناتوانرێ سلێمانیی، کەرکوک و گەرمیان بکرێن بە مەشخەڵی سەرەتای ئازادبوونی هەولێر و شکاندنی ئەم هەموو طەوقە سیاسیی و کولتوورییە؟ ئایا ئەم وەهمە سیاسییەی حکومەتی چەتەکانی کوردایەتیی (حکومەتی هەرێم)، پشتیرە گەورەکەی ناونراوە ئەنجومەنی نیشتمانیی هەرێمی کوردستان، هیچ جیاوازییەکی لەگەڵ مەجیلسە تەشریعیی و تەنفیذییەکەی سەردەمی بەعثدا هەیە؟ ئایا مامەڵەکردنی ناوچەکانی تری کوردستانی عێراق، لەگەڵ دەوڵەتی عێراق و دوور لە هەژموونی والییەکەی ئەردۆغان، ئیمکانی نییە؟ ئایا تا کەی خەڵکی شاری هەولێر و زۆربەی ناوچەکانی تری کوردستان، بە چەند دەیەی تر چاوەڕوانی یەتەپیای خۆپیشاندان لە هەولێر بن؟ و سەرەنجامیش ئەم چەتەگەریی و قەرصەنە ئابوورییە لەسەری سەرەوە، درێژ بکێشێت؟ ئەم پرسیار وئارگیومێنتانە، لەبەشی دووەمی ئەم وتارەدا، بەدوای سەرە داوەکانیدا دەگەڕێم.

لاپەڕە ١٥ و ١٦ لەم کتێبەدا:

https://urbanforensics.files.wordpress.com/2012/09/inthenature

ofcities.pdf

....

خەونەکەی تاڵەبانی بوبە کابوس … کاروان تەیب

دوای کیمبابارانکردنی هەڵەبجە بەچەند رۆژێك، رۆژنامەنوس و کوردناسی دیاری فەڕەنسی، کریس کۆچێرا، چاوپێکەوتنێك، لەسەر پرسی کورد، لەگەڵ جەلال تاڵەبانی، سکرتێری گشتی یەکێتی نیشتمانی کوردستان، ئەنجامئەدات و لە 25ی ئازاری 1988 رۆژنامەی لیبراسیۆن-ی فەڕەنسی بڵاویئەکاتەوە.

تاڵەبانی لە چاوپێکەوتنەکە جگە لەوەی باس لە کیمیابارانکردن و هاوپەیمانێتی نێوان فەڕەنسا و رژێمی عیراق و کوژرانی پێنج هەزار لە دانیشتوانی هەڵەبجە ئەکات، ئاماژە بە پرسی کورد و دامەزراندنی دەوڵەتی کوردی ئەکات ئەوەی کە ئەو ناوی ناوە “کۆماری کوردستان”، بۆ ئەوەش تاڵەبانی بونی نەوت و سەرچاوەی تری سروشتی لە کوردستان بە فاکتەری سەرەکی دائەنێت بۆ دمەزراندنی ئەو دەوڵەتە، بەڵام ئایا ئەو خەونەی تاڵەبانی چۆن دەچو؟

تاڵەبانی ئاماژە بە خەونە گەورەکەی کورد ئەکات لە کوردستانی عیراق کە دروستکردنی کیانێکی سەربەخۆیە. لە چاوپێکەوتنەکە ئەڵێت:”ئێمە خوازیاری دامەزراندنی کۆماری کوردستانین. ئەو کۆماری کوردستانەیش ئەکرێت لەگەڵ عیراقدا بمێنێتەوە، لە چوارچێوەی سیستمێکی فیدراڵی، هاوشێوەی وڵاتانی کۆماری یۆگۆسلافیا، بەڵام بەو مەرجەی عیراق ببێ بە وڵاتیکی دیموکراسی، لەم حاڵەتەیشدا ئەگەر عیراق بەو شێوە دیکتاتۆرییە بمێنێتەوە ئەوا جیائەبینەوە.”

لە درێژەی وەڵامەکانیدا بۆ رۆژنامەنوسە فەڕەنسییەکە، تاڵەبانی ئەڵێت:”لەبەرئەوەی (وڵاتەکەمان) دەوڵەمەندە بەنەوت و سەرچاوەی تری سروشتی و خاکێکی بەپیتی هەیە و هەروەها خەڵکی کوردستان کارامەن، بۆیە ئەتوانین وڵاتێکی دەوڵەمەند و گەشەکردو بنیادبنێین”.

تاڵەبانی ئەو کاتە داوا ئەکات کە عیراق ببێ بە دیموکراسی، بەڵام

له‌ ئێستادا ئه‌و دیموكراسی و ده‌ستاوده‌ستكردنی ده‌سه‌ڵاته‌ی له‌عیراق هه‌یه‌ له‌ كوردستان نییه‌. له‌ عیراق له‌ دوای 2003 ه‌وه‌ سێ سه‌رۆكی گۆڕیوه‌، به‌ڵام له‌ كوردستان له‌و ماوه‌یه‌ ته‌نانه‌ت یه‌ك سه‌رۆكیشی نه‌گۆڕیوه‌. واتا ڕێك پێچه‌وانه‌ی ئه‌وه‌ی تاڵه‌بانی وتویه‌تی له‌ ئێستادا هاتوه‌ته‌دی. ته‌ناته‌ هه‌مو روداوه‌كان ئه‌وه‌مان پێئه‌ڵێن تا ساڵی 2021 هه‌ڵبژاردن له‌ كوردستان ناكرێت، كه‌چی له‌ عیراق له‌كات و ساتی خۆی ئه‌كرێت، وه‌زیر لێپێچینه‌وه‌ی لێئه‌كرێت و متمانه‌ی لێوه‌رگیرێته‌وه‌، په‌رله‌مان و حكومه‌تێكی كارا هه‌یه‌، داهاتی نه‌وت شه‌فافه‌، بودجه‌ له‌كاتی خۆی په‌سه‌ند ئه‌كرێت…هتد ئه‌وانه‌ هیچی له‌ هه‌رێمی كوردستان (كه‌ ئه‌و كۆماره‌ كوردییه‌یه‌ تاڵه‌بانی باسی كردوه‌) نییه‌.

سه‌باره‌ت به‌ سه‌روه‌تی هه‌رێمی كوردستانیش، له‌ دوای ساڵی 2008 ه‌وه‌، نه‌وتی هه‌رێمی كوردستان له‌لایه‌ن “هه‌ندێ سیاسیه‌كانی سه‌ربه‌ یه‌كێتی نیشتمانی كوردستان و پارتی دیموكراتی كوردستان تاڵانئه‌كرێت یان به‌ قاچاخئه‌برێت”، له‌ دوای “ڕێككه‌وتنی سیاسی” یه‌كێتی و گۆڕان، بزوتنه‌وه‌ی گۆڕان چاوپۆشی له‌ یه‌كێتی ئه‌كات، وه‌ك ئه‌وه‌ی ئه‌و حیزبه‌، له‌ماوه‌ی شه‌ورۆژێكدا، بوبێت به‌ “نه‌زیه‌ و پاك و بێگه‌رد”! به‌وه‌ش گۆڕان ئه‌بێته‌ به‌شێكه‌ له‌و سیستمه‌ گه‌نده‌ڵه‌ی كه‌ هه‌یه‌.

دیاره‌ ئه‌و نه‌وته‌ی كه‌ تاڵه‌بانی باسی لێكردوه‌ ئه‌وه‌ی كه‌ركوكه‌. ئه‌وه‌تا له‌دوای 2014 ه‌وه‌ –دوای هاتنی داعش- ئه‌و شاره‌ به‌خۆی و نه‌وته‌كه‌یه‌وه‌ له‌ژێر ده‌سه‌ڵاتی كورده‌. “چه‌ند سیاسیه‌كی پارتی و یه‌كێتی ئێستا خۆیان نه‌وتی كه‌ركوك و كوردستان ئه‌به‌ن”. بۆ پشت راستكردنه‌وه‌ی ئه‌مه‌ش ئاماژه‌ به‌ لێدوانێكی شاڵاو عه‌لی عه‌سكه‌ر، ئه‌ندامی سه‌ركردایه‌تی یه‌كێتی ئه‌كه‌م كه‌ وتی:” ئیتیفاقی ژێربه‌ژێر له‌ نێوان (یه‌كێتی و پارتی) هه‌یه‌ بۆ بردنی نه‌وتی كه‌ركوك”. به‌ كورتی “ڕۆژانه‌ زیاتر له‌ 600 هه‌زار به‌رمیل نه‌وت له‌ كوردستانه‌وه‌ هه‌ناردئه‌كرێت، به‌ڵام داهاته‌كه‌ی شه‌فاف و دیار نییه‌”، له‌ولایشه‌وه‌ “ڕۆژانه‌ به‌رده‌وام به‌ته‌نكه‌ر نه‌وت و گاز به‌ قاچاخ ئه‌برێن”.

كاتێك باش بۆمان رونئه‌بێته‌وه‌ كه‌ سیاسییه‌كانی كوردستان چی كاره‌ساتێكیان به‌سه‌ر كوردستان هێناوه‌ كه‌ خۆیان ناكۆكی و ململانێ بكه‌وێته‌ نێوانیانه‌وه‌ له‌سه‌ر سه‌روه‌ت و سامان و دابه‌شكردنی داهاتی نه‌وتی قاچاخ.

هه‌ر ئه‌وانه‌ش وائه‌كه‌ن كه‌ خه‌ونه‌كه‌ی تاڵه‌بانی ببێت به‌ كابوس. چونكه‌ نه‌ هه‌رێمی كوردستان له‌ به‌غدا دیموكراسی تره‌ نه‌ نه‌وت و سامانی سروشتی بون مایه‌ی خێر و خۆشی بۆ كورد.

karwantayib@gmail.com

ئاوازە ماندووەکانی یەکتەنی ... نەژاد عزیز سورمێ ... بەشی دووەم

-c-

نەژاد ! خود لە بارێکدا نییە
ڕەهایی دەربڕێ...
ئیتر نەما ،
دیدار ئاخر بوون ، جێی سەرنج بێ...
بەسەرچوون
ئەو ڕۆژگارانەی ماسك و ڕووبەند
هەر لە دوور ڕا دەردەکەوتن...
نەژاد ! پێم کەوتۆتە سەر ڕەشانگ ،
کەچی هێشتا
بەفر نایەڵێ
ئاسوودە سەرخەوێ بشکێنم...
بەفر نایەڵێ چاوم بپشکوێ و
شەفەق و بووڵێڵ بگەیێنمەوە یەك...
هاوسەنگیی سرووشت
دڵساردی نەدەگەیاند...
ئەندازەگیریی ،
کارێك نەبوو لە بەرامبەر هەستدا کردیان...
مێرخاسی ،
ئیتر ناوکۆیی (هاتیی) نییە ،
ختوکەی ڕەهێڵە بدا و
مەوسیمی چرۆ و نەوای هوزاران دەستەمۆ بکا...
با بە خەونەکانماندا بچینەوە...
وەختی هاتووە
بزانین چیمان لە بیر کردووە...
داوامان لێدەکەن :
شەباقەی برینەکانمان کراوەتر بێ ..!

تا خوێنمان کەژاوەی مارینز و
یاریە خنجیلەکانی دەسەڵاتی پایتەختان ،
ڕەنگینتر بکا…
بۆ نا !؟
پاکدامەنی ،
کەی لە ئەلف و بێی سیاسەت
جێی بووەتەوە…
ئەو غەیبە
بە کام سۆز کەشف دەکرێ ؟

نەژاد !
هەڵەتێکە ،
نازانی نە بڕێی ، نە وچانێ بدەی…
نە گیانی شەکەتت
بدەیتە بەر ئاوهەڵدێرێ
قیبلەنمایێکت پێ نییە ،
نازانی ڕووت لە کوێستانە
یا گەرمەسێر…

لەم ڕەوەزەنەوە دەیانبینم ،
چوارشانە ،
بە ڕسکان ڕسکاون…
لێزمە و گەواڵە هەورانیش ڕادەگرن ..
لێ چاوغایەنن ،
بڕوایان پێ مەکەن…

ئەوە دەمگێ نییە نەژاد !
ئەوە پەرتەوی نهێنیە درەوشاوەکانە…
لەم ڕەوەزەنەوە دەیانبینم…
بە شەیدابوون، شەیدای خیانەت و دەرهاوردەکانین…
ئەوە دەمگێ نییە نەژاد !
دەمگێ نییە…

8.7.2004

— D-
((فڕین بە فڕین دەست پیِ ناکا.
ئەوەی دەیەوێ فڕین فێر بێ

دبێ لە پێشدا وەستان و ڕۆیشتن و هەڵاتن و سەرکەوتن فێر بێ…))
نیتچە

لە وەتەی هەین
هەوراز دەمانداتە دەست نشێو و ،
نشیێو ڕوو بە ڕووی هەورازمان دەکاتەوە…
لەو کۆستەوە بۆ ئەو کۆست…
خانەگەردان…
ماڵ بە کۆڵ…
بە ڕووباران خوێنمان داوە…
بە بڵندی چیایان کەللەسەرمان پژاوە…
ئێمە فڕینمان بە فڕین
دەست پێ نەکردووە…

لێرە…

لەسەر خاکی خۆمان هێللانەمان چێ کردووە
لەو سەرەوە هاتوون
بۆ ئەوەی غەدرێکمان لێکرد بن ،
یا سنووری باخچەکانیانمان بەزاند بێ
لێیان تێکداوین…

ئێمە فڕینمان بە فڕین دەست پێ نەکردووە…
هیچ نەما پێمان نەکەن…
ڕێگەی داهێنەرانەی وایان لە ئازاردان و
کوشتن و
ڕەشکردنەوەمان داهێنا
کەسنەکردە…
بەڵام ئێمە عاشقی چیان بووین ،
عاشقی هەتاو و خاك و باران بووین و
نەنووستین .
ئێمە فڕینمان بە فڕین
دەست پێ نەکردووە…

ئێمە بەرلەوەی
دەستمان بگاتە ئەو هێشووە ،
زۆر چڵمان لە ژێر پێدا شکاوە
خۆمان بە هی تر گرتۆتەوە…

ئێمه فڕینمان
به خوێن و
فرمێسك و
به تاوی گریان و
به ته‌كانی ههڵات ههڵات و
به چاوهڕوانی زیندان و
گه‌رده‌لوولی ئه‌نفال و كیمیاباران و
به زوڵمی مێژوو و جوغرافیاوه ده‌ست پێ كردووه.
ئێمه فڕینمان به فڕین ده‌ست پێ نه‌كرده‌وه.
2004.3.8

– E-

زینده خه‌ونن ،
ئه‌و هاوكێشه ناهاوسه‌نگانه‌ی
وه‌ك ئینجانه‌یێكی گڵ له ده‌ستمان گرتوون…
زینده خه‌ونن..

ئێمه گرێژنه‌ی ده‌رگا تێكشكاوه‌كانمان ،
هێشتا هه‌روا ماوه‌ته‌وه..
ئاهه‌نگێكمان به بوونی ، نه‌بووی
ده‌ورو زه‌مانێكی زۆرمان نه‌داوه..
ده‌رچوو زۆربه‌مان ،
له به‌رنامه‌ی زینده‌به‌چاڵكردنی خه‌ونه‌كان..
له به‌دنیهادی بێ ئه‌ندازه‌ی
وه‌فا و شه‌رم نه‌گه‌یشتبووین.
ده‌رچوو ئێمه سه‌هو بووین..
ده‌رچوو…(؟!)

زینده خه‌ونن ،
ئه‌و كوانووانه‌ی
له دووكهڵ زیاتری لێ دیار نییه ،
سه‌رسام..
حه‌په‌ساو..

براده‌ره‌كه‌م ، له هه‌نده‌ران ده‌ژی..
گرفتی گه‌وره‌ی ئه‌وه‌یه ،
وه‌رزه‌كانی ساڵی لێ تێكچووه ،
براده‌ره‌كه‌م ،

گەنجینەی بەردەرگای ماڵی خۆیان نابینێ !
چووە بە دوای ئەو گوڵانەدا دەگەڕێ
کە (لەوێ)
لەسەر تەرمی مردووانی دادەنێن..
ئەو لەوەتەی سەری هەڵگرتووە ،
سەیری ئاوێنەی نەکردووە و
ئادگاری خۆی نەدیوە..
دوای ئەو هەموو ماوەیە
هاتبوو بە پەرۆشەوە
سیماو ئادگاری خۆی ببینێتەوە ،
ئەو تا خۆی نەدیبوو ،
نەیدەزانی ئەوەندە ماندووە..
ئەو تا خۆی نەدیبوو ،
نەیدەزانی ئەوندە ئومێد دزراوە..
ئەوەندە هیچە..
زیندەخەونن..
ئەو مامڵەت و سەروسەودایانە..
وژەی (با) ن
کاسیشی کردووین ،
دووکەڵی کووانویش
کە دیار نییە لە ئاگرەوەیە ، بە ڕوودا ئەدا..
بە خۆر لە بەفرانباری تەمەندا..
ڕەشانگمان لێ دەرکەوتبوو.
بەخۆر خەریك بوو
هەنگاو هەڵێنین..
زیندە خەونن..
زیندە..خە..و..ن..ن.
کانوونی دووەم 1995

-F-

ڕێگاکان بەرە و کوێمان دەبەن ؟
ڕەشەبا بە زمانی ڕاَلمانەوە
ئاستی مێژوو
ئاستی جوغرافیا
ئاستی جەنگ و مردن ..
ئاستی سیاسەت و قیامەت ..

هەموو ئاسۆیەکان
دەکرێن بە پێکێك و :
لە شەوە لاڵەکان
لە شەوە کوێرەکاندا هەڵدەدرێن..

ئەو پێکەشتان نۆش !

بە ئێوە چی
ژێیەکان دەپسێن ؟
بە ئێوە چی
ڕوانینەکان هەناسە سوار دەکرێن ؟
بە ئێوە چی
چیاکان خاکەشین بپۆشن ؟
بە ئێوە چی
مەرگ و
دەنگ و
کوێرایی ؟
بە ئێوە چی..؟

ڕێگاکان
بەرەو کوێیان بردین نیشتمانەکەم؟
ئەوە خەون بوو یا مۆتەکە ؟
ئەو پرخە بوو یا ئاوزنگ دان ؟
ئەوە چەپڵەی
گرگنە حوجەکان بوو
یا فیکەی سۆزانییەکان..؟
نیشتیمانەکەم..
چی ما نەیاندەییێ و
چی ما پێت نەکەن ؟
ئەوەی پێت نەکرابوو ، پێیان کردی…
ئەوەی نەت دیبوو ، پێیان دیتی..
ڕێگاکان ،
بەرەو کوێیان بردین ؟
زمانی
چەکی ژەنگاوی قاچاخچییان..
ڕۆژگاری
سەرەتاتکێی
هەرچی و پەرچی و

ماستاوچی و
کارخانەچی و
چی و چی.. بۆ کوێی بردین ..
نیشتیمانەکەم ،
نیشتیمانە لەت لەت و
بێ ئاسمان و
چرا و
بێ ڕێگا و
بێ ئاسۆیەکەم..!

ئیتر شەوتان باش!
کە خەونی مناڵانتان
زیندە بەچاڵ کرد و
دواڕۆژتان لە پێ کرد..
شەوتان باش !
شەهیدەکانتان
جارێکی دی شەهید کردەوە…
شەوتان باش !
شەوتان با
شەوتان
شەو…
شوباتی/ 1995

-G-
خەزێنە و دەوڵەت ، لە بەر درەگای خۆتە…
تۆ…
دەخوازێ هەوڵبدەی
بە هێزی دیماهینەهاتووی جوانی بچیتە مەیدان…
بۆنایێن (وەزارەتی جوانی) و
(بەڕێوبەرایەتی گشتیی جوانی) و
(کۆمپانیای سنووورداری جوانی) دابمەزرێنین ؟
کوردینە ! وڵاتەکەی خۆتان نابینن ؟
وەرن ئەمجارە
بە چاوی ناخ تەماشای کەن…
ببینن چۆن مێژووتان نەخوێندۆتەوە…
ببینن
چەند کۆڵەوار و

چاولەدەر و
بۆ ئاراستەن…
نیگاتان بۆچی پەرت بووە…؟
ئەوەتا خەزێنە و دەوڵەت لە بەردەرگای خۆتانە…
ئای لە ئێوە !!
کە بە خۆشتان ناوەستن…
ئای لە ئێوە ،
هەوڵنادەن جیهانبینییەکتان هەبێ…
ئای لە ئێوەی
بە جارێ
پێتان
لە بەری خۆزگە و مرازان بێیوە…
بۆ کوێ دەچن؟
بە دوای چیدا دەگەڕێن ؟
ئەوەتا خەزێنە و دەوڵەت
لە بەردەرگای خۆتانە…
چارێکی دیکەتان کە نەماوە…
یا دەبێ هەبن ،
یا هەبن…
(ڕۆشنایی ناخە تیشك داوێ…
نەژاد بیانبینە، هەموو شتێکیان هەیە…
بیانبینە نەژاد !
لە هەموو شتێك بوونەتەوە ،
ئیتر نازانن چی بکەن…
ئەو خەمەی یەخەی گرتوون
تووشی کەس نەبێ…
تیا ماون لەوەی
بۆچی گوێ بۆنی جارانی نەماوە…
بۆ ناتوانن وەك جاران
گوێ بۆ خوڕەی ئاوهەڵدێران ڕادێرن ،
کە دەنگی هەندێکیان
وەك دەنگی وێککەوتنی
هێشوە ترێیان وایە…
نە تامی چا وەك خۆی ماوە ،
نە دانیشتنی چایخانە و
پیاسەی ئێواران…
هەموو شتێکیان هەیە…

نە زەردەی سەران…
نە یەکەمین بارانی پایزان
سەرنجیان ڕادەکێشێ…
تیا ماون…
هەموو شتێکیان هەیە و ،
لە هەموو شتێك بوونەتەوە..
نازانن چی بکەن…
بە ڕاستی شایانی دڵنەوایین…
شایانی بەزەیین…)
2004.7.24

– H-
نەژاد سەیرکە !
دەفژن
بە چ ڕوانین و جیهانبینییەك
لە مەداری کەشف و یەقیندا گیرساونەتەوە ،
کە لە من و تۆ ونە !
نەژاد !
بڵێسە هەمان بڵێسە بوو ،
تیشکی لە درەوشانەوەی جیهانئاراوە
بەناو کۆڕی غەریب و ئاشنایاندا دەپڕژاند…
ئای کە نهێنیەکی گەواهیدەر بوو ،
هاتین (پاکی) مان بە تەرازووی لاسەنگ کێشا ،
کەچی
هەڵەگۆیی بە تەرازوویەکی هاوسەنگ !
ژەهرە گوڵنار نەژاد !
بادەی دوای نیوەشەوانی دەروێشی…
غەمزەی وشکە بڕوایە…
ڕاڕەوەی یاساشکێنی…
لە نادانییان نەبوو ،
دەفژەن بەو ڕوانینە
وەهمی دادڕەسیی
بەرەو بارەگای نوور بە کۆڵدا دەدەن…
ژەهرە گوڵنار ،
شارای زەمانی(قاتیی) یە…
نەشئەی بادەنۆشی کەنارەکانە…
چ هەڵپەیەکە

نیوسەدە زیاترە، (دارا) دارێکی نەدی…؟
لێڕوانین
لە قە□ە□ەوی سرووتە ڕسکاوەکاندا کەنارگیرە…
شاش بووە ،
بە دوای چەشە□□کدا دەگەڕێ
سەراپای لە خۆنووسانە…ونە…
دەفژەن ئاشنان… نامۆ نین
چەمی چاوان و
هۆشی مەستی و
ڕوناهی دڵان دەبینن…
وەنەوشەکان کە ڕازێکیان تێدا نەبوو…
ئەوە تەبعی هەڵبوون بوو
لە شەوێکی دەیجوور و نوتەکدا…
ئەوە…
کانی زەمەندێکە
ڕەنگ بە پەلکەگیا دەدا و
بۆن بە عەتر دەبەخشێ…
ئیتر چ بەرگرێك هەیە
دارستان لەگەڵ بو□□دا نەسووتێ…؟
دەفژەن بێ پەروایە ،
دەخوێنێ و دەڕوا…
خۆشخوانی ، کە شۆخی نییە برادەر…!
برینی بێشاڵانانە ،
نیگاری سۆز
باڵندەی بەرزەفڕ و
سایەی چیلەمێو…
گەڵا
گەڵا
نەژاد بڕوانە !
گەڵا چۆن بوون بە ئاوێنەی وەرزەکان
دەفژەنیش بە گوڵی دیوان…
2004.6.26

-i-

چی بگێڕمەوە؟ بە تەنێ بووین…
بیابانێکی بێ پایان بوو ،
بێ داد ، بێ هانا…

گەردەلوول ، پەیامی نیهانیی و
خەندەی لەسێدارەدراو…
چی بگێڕمەوە؟
ڕێکەوت سرووشت بەدەر بوو ،
بەهانەگر ، ڕاگواستە…دڵگەرم…
تۆ بڵێ خەونی ڕەهێڵە…
ڕامانی باران…
ئاوڕدانەوەی بەفر و
فڕینی سێبەر…
چی بگێڕمەوە ، کاکە نەژاد !
کارخانەیەك بوو بۆ خۆی ،
لە کزەبای بەیانییان پشێوتر ،
سوختەی دڵڕەشان…
چی بگێڕمەوە؟
ئەو وەختی هەموو وەرزەکان
یەك وەرز بوون
بەڵام نازانم…
بەبیرم نەماوە کام وەرز بوو…
ئەگەر بڵێم زستان بوو دڵنیا نیم…!
ئەگەر بڵێم پایز بوو… دڵنیا نیم…!
ئەگەر بڵێم بەهار بوو… هاوین بوو
دڵنیا نیم…!!
لە بیرەخەو ڕا چوو بووم ،
ئاگام لێ نەبوو
هاتبوو دڵی ماندوومی
لە جانتاکەی هاوێشتبوو و
ڕۆیشتبوو…
کە هۆشیار بوومەوە ،
دەستم لە سنگم کوتا، ئینجا زانیم…
لێ پاشی چی…؟ چی بگێڕمەوە ؟
چی بگێڕمەوە.. کاکە نەژاد…!؟

2004.9.2

ناساندنی کتێب… کۆتنی ئاسمانەکان (ڕۆمان) جەبار جەمال غەریب

ناساندنی کتێب…
کۆتنی ئاسمانەکان (ڕۆمان)
جەبار جەمال غەریب
لە بڵاوکراوەکانی ناوەندی ڕۆشنبیری و هونەریی ئەندێشە
چاپی یەکەم ٢٠١٦ .... ٣٠٧ لاپەڕە.
بە دوو مانگ و دوو ڕۆژ نوسراوە…

هەڵۆ بەرزنجەیی
١/١٠/٢٠١٦
<> یەکەم دەڵێی،دەستپێکی ڕۆمانەکە.

لەم بەرهەمەدا، رووبەرووی دەقێکی ئەدەبی دەبینەوە،کە نووسەر،چ بوارێک بە خوێنەر ناهێڵێتەوە،چاوە بنووقێنێ و پیاڵەیەک چا فڕ بکات و هەناسەی پشوودانێکی ئارامبەخش هەڵکێشێ..ئاخر نووسەر هەندێ بە کارامەیی باس و دیمەن و رووداوەکان، بە سەلیقەوە پێکەوە گرێدەدات و تابلۆیەکی ئەوەندە وورد و جوان دەنەخشێنێ،خوێنەر ناتوانێ بەسانایی دەست لە خوێندنەوە هەڵگرێ،بەواتایەکی تر رووداوەکان هەندە ووروژێنەر و سەراسێمەکەرن، بەناچاری پەلکێشی دوای خۆیت دەکات.
بەڵێ لەگەڵ خوێندنەوەی هەر وشەیەک ئارەزوو دەکەیت خێرا چاوت بە وشەیەکی تر بکەوێ، پاش هەر رستەیەک،حەزدەکەیت بزانی رستەی داهاتوو چییە؟ هەر لاپەڕەیەک تەواو دەکەیت،مەراقتە زوو بزانی لاپەڕەی پاشتر چی تێدا نووسراوە و هەر بەند و ناونیشانێک بە کۆتایی دەگەیەنی، ماخۆلانتە تا دەگەیتە سەر ناونیشان و بەندێکی تر. ئەمەش هونەر و تەلیسمی سەرکەوتنی کاری ئەدەبی بەرز و باڵایە..
کوڕێکی خەڵکی گەڕەکی سەرشەقامی شاری سلێمانی،کاری شۆفێریی لە نێوان سلێمانی و کەرکووکدا دەکات..ڕێکەوت و چارەنووس وا دەشکێتەوە،دڵی بە کچە ترکمانێکدا دەچێ و دوای بگرە و بەردەیەکی زۆر، کە کەسوکاری ژنەکە رازی نابن ئەم دوانە پێکەوە هاوسەرگیریی بکەن.
(فوئاد)،پاڵەوانی ڕۆمانەکە،لە سەرەڕۆیی ئەم عەشقەدا ئازار و

لێدانێکی زۆر دەخوات تا بە دلبەرەکەی (یولدزنوور) بگات..لە ئاکامدا لە کەرکووک دەردەکرێت.
پاشان لە سلێمانی تووشی دەردێک دەبێت و ،دکتۆر ئامۆژگاری دەکات ژن بهێنێ… ئەویش بە ڕێکەوتێکی تری دراماتیکی ژنێک بەناوی ئەڵماس دەهێنێ…(فوئاد هات، بەبێ نامە و ئیشارەت و دەداری ،هات و سلفەکی لە دەی دا و بردی..ل ٢٨)..
فوئاد لە سلێمانی دەبێتە خاوەنی ژن و کچێکی خنجیلانە بە ناوی ئاسکۆڵە. لە هەر دەی بە سوێی عەشقی یولدزنوورەوە کزەی لە هەڵدەستێ…

ڕۆژگار وا وەردەچەرخێ ،دواجار کچە لەدەست کەسوکار هەڵدێ و خۆی دەگەیەنێتە فوئاد و بە خۆشەویستەکەی شاد دەبێت.ئەم جووتە، زەماوەند ئەنجام دەدەن و دەکەونە دنیای خۆشەویستی خۆیان و لە چرکەیەکی هەستیاردا جووت دەبن و منداڵێک دەننە دنیاوە و ناوی دەنێن زەینولعابدین/ زەینەڵ یاخود ئاسۆ..
ساڵانی نێوان ١٩٨٠ ــ١٩٨٨، شەڕی ئێران و ئێراق سەرهەڵدەدات و فوئادیش وەک هەزارانی دیکە دەبرێت بۆ ئاگری ئەو شەڕە نەفرەتییە…
ڕۆژێ فوئاد بە مۆڵەت دێتەوە بۆ ماڵەکەی کەرکوکی و دەکەوێت بەسەر کۆستی ژن و خەسویدا..گوایە لەماڵەوە بەگاز سووتاون!!… ڕێکەوت وایە، زەینەڵ لەو کارەساتەدا لای خەزووری دەبێت و نابێتە قوربانی ئەو کارەساتە دڵتەزێنە. فوئاد،کۆمەڵێ نیگەرانی و کێشە شاڵاوی بۆ دێنن و بەدڵشکاوی و خەمبارییەوە تێدەگات لێرە هەموو شت بۆ ئەو تەواوبووە. ئیدی چیرۆکە بە خۆی ساز دەکات و زەینەڵی ساوا هەڵدەگرێ و دەیهێنێتەوە بۆ سلێمانی..لای ئاسکۆڵەی ژنی بەم جۆرە باسەکە دەگەڕێنێتەوە: لەڕێی گەڕانەوەمدا لە کەرکوکەوە بۆ سلێمانی، کارەساتێکی ئوتومبێل ڕوویدابوو،دیار نییە دایک و باوکی ئەم منداڵە ساوایە،ماون یان نا،لە ئەم مەلۆتکەیە لە دووری شوێنی کارەساتەکەوە بەجێمابوو، یان لەبیریانچووە، منیش لەڕووی مرۆییەوە کاتێ ئەم منداڵەم بەجێماوەم دۆزییەوە،هەڵمگرتەوە و لە ڕێی خودا و مرۆڤایەتیدا هێناومەتەوە بۆ ئێرە و هەوڵ دەدەین بەخێوی بکەین. هەر لەوەدا ناوی (ئاسۆ)ی لێدەنێن. ئەڵماسیش پەیمان دەدات، وەک منداڵی خۆی گەورەی بکات.
فوئاد لەبەرەی بەدەستی ئێرانییەکان بەدیل دەگیرێ و بە قۆناخێکی پڕ لە ناخۆشی و دەردەسەریدا ژیانی دیلی بەسەر دەبات. ئەم دوورییەش ڕەوتی ژیانی ئاسکۆڵە دەگۆڕێ و زۆر بە کولەمەرگی خەریکی بەخێوکردنی خێزان و ژیان دەبێت.(مەردی دوور،وەک پشکۆی بەتینی بن خۆڵەمێش.گەرمت ناکاتەوە، بەڵام دەتسووتێنێ.ل ٢٩)

دوای گەور□ بـــوونی ئاسـۆ لەتەک ئاسـکۆڵدا، ئەڵماس بە کـــاریگەرێتی
زولێخای درواسێیان، ئاسکۆڵ لە ئاسۆ مارە دەکات.. بەرھەمی ئەم
هاوسەرگیرییە، منداڵێک دەبێت ناوی لێ دەنێن (هیوا). بە هیوای
گەڕانەوەی فوئادی باپیرە…
دوای گەڕانەوەی فوئاد لە دیلێتی لە ئێران، زۆر تراژیدیائامێزانە، دەکەوێ بەسەر ئەم رووداوەدا و تووشی شۆک دەبێت و چەخماخەیەک بە مێشک و جەستەیدا، دێت و دنیای ل□ بەرچاو تاریک دەبێت و چیدی بۆی ناکرێ بەرگەی گوناهو□□□کانی خۆی بگرێ.
سـاتەوەختێکیش ئاسـۆ هەسـت بەوە دەکات، هاوسـەرگیریی لەتەک خـوشکی خۆیدا بۆ ئەنجام دراوە، رووبەرووی ئازارێکی دەروونی زۆر کوشندە دەبێتەوە، پڕ بە گەرووی نەفـــرەت لە خۆی دەکـــات و دەیەوێ بەهەر شێوازێک بێت، خۆی لەم گوناحە مەزنەی کردوویەتی/ پێی کراوە پاک بکاتەوە.
دوای هێنان و بردنێکی زۆر، بڕیار دەدات، بەرەو مزگەوتی مەلا شەفیقە کۆڵە، دەکەوێتە ڕێ، تـاوەکو رێچـارەیەکی لەم نەهـامەتییەی تێیـت کەوتـووە بۆ دیـاری بکەن و چرایەکـی بـدەنە دەسـت لەو شەوەزەنگەی ئاسۆی ژیانی داگیرکردووە، بێتە دەرێ.
چیرۆکەکە تا ئێرە لە خولگەیەکی کێشە کۆمەڵایەتییەکاندا خول دەخوا و بە تراژیـــدیایەکی کوشنــــدەی بێ وێنەوە و بە هەمـــوو توانــــای نووســــــــــینەوە و لە تەواوی رەهەندەکانەوە، بەخەســـــــــتی باسەکان، ورووژێنەرانە، دەخاتە بەردەم خوێنەر.
لێرە بەدواوە، سیما و خەسڵەتێکی سیاسی بە خۆوە دەگرێ، دەچێتە نێو باسگەلێکەوە، کە تارمایییەکی رەشی چڵکن و هیواخەسێن، لە ئاکامی ب□ا□د□ستی گرووپێگەلێکی سیاسییەوە، بەناوی ئایین و جەنگ بۆ خوا کردن، وەک دیاردەیەکی نامۆی دێوزمە، لە ناوچەکانی کوردستاندا سەریان هەڵداوە. هاوشانی ئەمەش تیشکێک دەخاتە سەر رەفتاری پۆلیسی تۆقێنەری ئەم گــــرووپە، کە بە بــــاوەڕی بەنــــدە، زۆر کــــارامە و لێوەشـاوانە، بە پەیکەری جەســتەییاندا دەچێتە خـــوارێ و پێبەپێـــی کرادار و رەفتاریان وێنەکان بۆ خوێنەر رادەگوێزێ، بە شێوازێک، خـــوێنەر لە کــردەوە و میتـۆدەکـــانی ئەشکەنجەدان و ئـــازاردانی ئەم گرووپانە، موچڕکە بە لەشیدا دێت..
لێ ساتێ ،ئاسۆ هەر کە پێی دەخاتە نێو مزگەوتەوە، قاچی دەبێت بە تەڵەی حیزبـــی ئیسلامـــی سیاســـی کـــوردییەوە و ئەوانیـــش لە چاوتروکانێکدا، دەیگەێننە بارەگانی خۆیان لە بناری شارەزوور و چیـای سـوورێن. ئەم بارەگـایـانە تژیـن لە مەلا و مـوفتی و ئەمیـری ئەفغانی و نێودەوڵەتی، وەک ناوەکانی ئەبودوجانە و قەندەهار..
پاشان بە کۆمەڵی فلتەری ئامادەکاریدا لە ژێر سەردێڕی (ریازەی

ڕەح)دا مەشقی پێدەکەن. ئەم ئاسە بەدبەخت و چارەڕەشە،وەک دەڵێن:
بە ڕیشی دەچێ،سمێڵیشی دەنێتە بان و هەموو دەستگیرۆیی و ڕێنومایی و هەوڵی چارەسەرکردنی ئەو قەباعەتەی لەدەست ئاسە قەوماوە – دوای ئەشکەنجەدان و سزا و لێدان و تۆقاندن و سووکایەتی چێشتن و دەیان میتۆدی تریت ترسناکەوە– دەقۆزنەوە بەوەی ئاسە،وەک جەنگاوەرێکی خودا، جەستەی خۆی بکاتە بۆمبایەک و خۆی بتەقێنێتەوە. ئەمەش تاکە کارێکە خواوەندە/یاخود خواوەن ڕەزامەندی لەسەر بێت و بارتەقای ئەو گوناحەی ئاسە کردوویەتی تەنها نەوەی لە بارەگای خودادا بۆ بکات و لە گوناهەکەی پاکی بکاتەوە.. شاری قەڵا و منارە،کۆنە هەولێری دێرینیش وەک ئامانجی شوێنی چالاکییەکە بە ئاسە دیاری دەکرێت.
دوای ئامادەکاریی و مەشقێکی باشی ئاسە، بۆ ئەنجامدانی کارەکەی،شوێن و کاتی بۆ دیاری دەکەن.ئیدی سەروەختێ ئاسە دەیەوێ بە کارەکەی هەستێ، دەچێتە بازاڕێکی میللی شاری هەولێر و بەرەو لای کۆتر فرۆشەکان.. ئا لەوێدا لووتی دەتەقێتەوە بە لووتی فوئادی باوکی و منداڵەکدا، قەفەزێکی کۆتری بەدەستەوەیە،کە هیوای کوڕێتی..ئیدی دەکەوێتە بەردەم لێکدانەوە و دووڕیانی بڕیاردانی ئەنجامدان یاخود نەدانی چالاکییەکە بۆ خودا…
لەئاکامدا نایەوێ کارەکە بکات..بەڵام مامۆستا و مەشقپێکەرەکانی بۆ زامنکردن و سەددەرسەدی ئەنجامدانی کارەکە،بە شێوازێکی نهێنی، دەستاوێژێکی تەقاندنەوە لای خۆیان دەهێڵنەوە،ساتێ دەزانن ئاسە دوودڵە، لە جێبەجێکردنی کارەکەی،بە دوودڵی و سڵەمینەوە خۆیان پەنجە بە دوگمەکەدا، دەنێن و کوشتارەکە دەکەن. بەم جۆرە ئەوناوە خەڵتانی خوێن دەکەن و کۆمەڵێ ڕۆحی بێتاوان دەکەنە ئامانجی چەکنی خۆیان،کە – گوایە لەسەر داواکاری خودا بۆ لای خودا ڕەوانەیان دەکەن –
ساتی ڕوودانی تەقینەوەکە، هاوشانی فڕین ڕۆحی فوئادی باوک و هیوای کوڕ و کەسانی بەستەزمانی بێتاوانی دیکەی سقیل،تاقە کۆترێکیش لەشەقەی باڵ دەدات، دەفڕێ بەرەو بەرزایی و شینایی ئاسمان…نووسەر بەم ڕستەیە کۆتایی بە ڕۆمانەکەی دەهێنێ:
(نەمزانی ئەو کۆترە بەسەر باڵی هەوردا خۆی لە مردن ڕزگار دەکات،یان رووحی ئاسە،تە بڵێ زەینەڵە و بە بەهەشت دەچێ.ل ٣٠٦) .
کارەکتەری کۆتر، کلیلی کردنەوە و داخستنی دەرگای ڕۆمانەکەیە…
تە بڵێ ئەوە ڕۆحی ئاسە بێت بە بەهەشتی بەڵێن پێدراو..؟؟؟؟..

ڕەنگە ئەو دەستەوتاقمەی لەم ژینگەیەدا پەروەردە بوون و دەکرێن، لەسەر سەرل□□نگی ئەم ع□ق□ت□ کاردەکەن، بتوانن بە ئاسە، فوئادی باوک و هیوای کوڕ بکوژن، لێ هەرگیز ناتوانن هیوای ژیان و باوەڕی

پێشکەوتن بتاسێنن.

مامۆستا جەبار، وەک رۆمانووسێکی خاوەن ئەزموون، لێرەشدا جارێکی دیکە لە قال□بی هونر□کی بەرز و تەکنیکی سەرکەوتووانەدا، بەدەست پێک و کۆتاییەکی کاریگەر دێتە مەیدانەوە و پەردە لەدوای پەردەی باسەکان دروست پێکەوە تەقەڵ ت□ه□د□دات.

ئاسمان دەروخێ، زەوی شەق دەبات، ئەستێرەکان تار دەبن و رۆژ رووی خۆی دادەپۆشێ و مرۆڤەکان کەڕ و لاڵ و نا بینا دەبن، رۆژی حەشر بەرپا دەبێت…کەچی لەم رۆژگارە پڕ لە کوێرەوەرییەدا، نووسەرێکی بە سەلیقە و هیوا بەخش و باوەڕ پتەو، بە ژیان و مرۆڤ و خۆشگوزەرانی، دێ و نایەڵێ چۆک دابدەین و نائومێد بین و زۆر جەربەزانە، بە قەڵەمەکەی دەستی دەکەوێتە راستکردنەوەی ئاسمان و پێکەوە بەستنەوەی زەوی و ئاشتکردنەوەی ئەستێرەکان و رام□ینی تەمی بەردەم خۆر و هەڵچنینەوە و خولقاندنی مرۆڤ وەک بوونەوەر بە (گوێ و چاو و دەم)ێکی دروست و تەواوەوە، تاوەکو هەموو پێکڕا هاوشانی لەشەقەی باڵدانی ک□ت□ر□ رزگاربووەکەی دەستی، تاوان و نامرۆڤایەتی، دەست لە ملی ژیانێکی ئازاد و هەڵهاتنی ئاسۆیەکی نوێ و ئایندەیەکی تژی لە بەختەوەریی و خۆشەویستی ببینەوە.

بەڵێ، گەر لەو کردەوە تیرۆریستی و دژە خوا و مرۆڤانەدا، تەنیا تاقە گیانێکیش قوتاری بووبێت و بێت، لەدەست ئەو خێڵی شمشێر و بکوژ و تاریکپەرستانە، هەر بەسە بۆ ئەوەی بێت بە تۆوی سەرلەنوێ شین بوونەوەی زەمینەی ژیان.. کەواتە، ئاسۆی ژیان هەر روونە. بە باوەڕی خۆم رەنگە کۆپلە شیعرێکی رەوانشاد، کامەران موکری، باشتر ئەم پەیامە بەرجەستە بکات، کە دەڵێ:

هەرچی درەختە گڕی تێ بەردەن
پەپوولەی هیوای من ناسووتێنێ
بای پاییز هەمووی بە جارێ هەڵ کەن
ئەم خونچە ووردەی من ناوەرێنێ
چۆن ئەوە رۆژە ئەیبینم هەڵات
ئاواش دڵنیام ئەگەین بە ئاوات

شایانی ئاماژە پێدانە، ئەم بەرهم□□ هونەرییە نازدارە، دوای ئەو سەرکەوتنە، گەور□یی□ی لە نێوخۆی کوردستاندا بەدەستیهێنا، وا بڕیارە، دەزگای ئەندێشە خۆی، وەریبگێڕێتە سەر زمانی ئینگلیزی. دڵنیام، لە نێوەندە جیهانییەکاندا، پێشوازییەکی بێ وێنەی لێدەکرێت و دەبێتە مایەی شانازی کتێبخانە و ئەدەبی کوردی هەتیو و ژیکەڵە… ئاخر ئەم باس و رووداو و چارەنووس و دیاردە ترسناک و مەترسی و هەڕەشەیەی کەرەسەی ئەم رۆمانەن، گرێدراون بە ژیانی رۆژانەی

هەموان و لەم سەردەمەشدا بوونەتە باس و خواست و خەمی سەرتاسەری دنیا..

هاوسات،وەرگێڕانی ئەم بەرهەمە بۆ زمانە زیندووەکانی تری دنیا،ئەڵمانی و فەرەنسی و رووسی …هتد،ئەرکێکی پیرۆز و خزمەتێکی بە هەژمارە..تکا لە نووسەرە زمانزانەکان دەکەم،ئاوڕی بە پەرۆش لەم بوارە بدەنەوە،چونکە سەنگ و پێگە و بایەخی رۆمان،لە دنیادا،هێشتا هەر لە برەودایە.. ئەم رۆمانەش پەیامێکی بە پێزی روون و بێگەردیی کوردییە.

قەڵەمەکەی مامۆستا جەباریش، بە بیری وورد و چاوی زیت و مرەکەبی خەستەوە، لە نێزیکەوە و لە جەرگەی رووداوەکانەوە، چاودێر و خەمخۆر و هیوابەخشێکی هەڵکەوتووی، تێکڕای باسەکانە…

جارێکی تریش دەستخۆشی،لە قەڵەمە بوێر و رەنگینەکەی مامۆستا جەبار و هیوای بەردەوامی لە خزمەتکردندا بۆ دەخوازم.. پیرۆزبایی لە کتێبخانەی کوردی دەکەم،کە لەسەر رەفەکانی جێگەیەکی شیاو بۆ ئەم بەرهەمە تەرخان دەکات…